

El trib real

Joan F. Mira

Si les calors d'aquest estiu no són, o no eren, condició adequada per a les especulacions filosòfiques, a pesar del meu paper de la setmana anterior, tampoc no haurien de ser-ho per als festivals nocturns, les músiques de plaça o de carrer, i altres saraus que afecten la pau i el repòs que justament ara ens són tan necessaris. Però ja se sap que en aquest país fer soroll i armar gresca als espais públics és una activitat protegida per la legislació vigent, per "tradicions" que al cap de pocs anys es consideren venerables, i per una mena de llicència general per fer la vida del veïnat tan incòmoda com humanament siga possible. És clar que això ha degut passar sempre, però en el pecat portaven la penitència, i alguna llegenda en dóna fe, com ara la del trib real, la colla de balladors i músics que van eternament per l'aire dansant sense parar. La recordaré, doncs, com a exemple i advertiment, aprofitant que Víctor Gómez Labrado, que s'ocupa de matèries com aquesta, m'ha fet arribar amablement un recull de narracions fantàstiques. En qualsevol cas, el trib real deu ser bastant antic, perquè segons he vist al *Diccionari Alcover-Moll* apareix esmentat en la *Rondalla de Rondalles*, obra probablement de Lluís Galiana, natural d'Ontinyent, que va editar el notari Carles Ros pels anys de 1760, on apareix la frase: "Armen atra brega... y hagueren vist vostés Galavardeus a capollet, que no igualava un trip real, tirant plantes y arromangos..." La paraula trip (o trib) és la forma catalana i popular de "tribu", que és la variant culta que s'ha imposat. Apareix en Llull: "Vós manàs al trip d'Israel que colgués lo dissapte", i en Corella, com a mínim: "Un noble e benheretat jove del mateix trip de Judà." Tribu curiosa i escandalosa, la del nostre trib real, la història de la qual va anar així:

"Diu que era una casa on tenien un ball a trencacoll. Allí dins tota era gent de tro, valenta per a la festa i de les millors cames de la contornada. Havien tancat portes i s'havien llevat les espartenyas per no moure pols; descalces, les parelles anaven i tornaven entre la porta del carrer i la porta del corral, rodant com una fona i saltant com les cabres; i els de les guitarres, al racó de la llar, passant-se entre ells el porró de ví, sonaven amb tantes ganes l'instrument que, en la quietud i el silenci de la nit, es feien sentir venint de mitja hora lluny..." Però ací no s'acaba la història: "Prop d'aquella casa, però, hi havia una família que tenien un malalt molt greu, envoltat per tots els seus, que el vetlaven: l'home es moria que no s'hi podia fer res i no passava d'aquella nit. Ho van anar a dir al senyor rector i ell es va alçar del llit per anar a combregar-lo. Quan venia el combregar a la casa del malalt, anava l'escolà davant tocant la campaneta i, darrere, el capellà portant a Nostre Senyor dins el calze. ...Va passar la campaneta dringant per davant la porta i no van voler parar el ball. Allò era molt lleig, haurien hagut de fer la reverència perquè, en temps antic, això es mirava molt, feia un respecte: la gent

s'agenollava pel carrer si veia un combregar. Ells sí que van continuar el ball, però quan va deixar de sentir-se la campaneta, camí avall, peu que alçaven els balladors, ja no tornava a terra. Anaven ballant per l'aire, de primer a un pam de terra, però si tornaven a alçar la cama, encara pujaven un altre pam i suraven més alts. De veure's tan lleugers, encara es va encendre més el ball. A cada nou bot que feien, els balladors pujaven i pujaven enlaire. Quan ja bracejaven i sonaven les castanyoles molt prop del sostre, una de les parelles, esquivant una biga amb el cap, va passar amunt, se'ls va engolir el forat de l'escala, i les altres darrere van fer igual. Els de les guitarres, vora la llar, volent-los seguir, es van enfilear pel fumeiral, amb el porró de ví i tot que es van endur, passant-se'l els uns als altres, i dalt de la teulada es van trobar tots, balladors i músics. ...Ben contents diu que anaven; i així es creu que van encara, cantant i ballant i rient, fent la volta al món, fins que Déu diga prou." És pena condigna, que caldria aplicar a tanta gent que la mereix, i així siga pels segles dels segles.

Els sí que van continuar el ball, però quan va deixar de sentir-se la campaneta, camí avall, peu que alçaven els balladors, ja no tornava a terra. Anaven ballant per l'aire, de primer a un pam de terra, però si tornaven a alçar la cama, encara pujaven un altre pam i suraven més alts. De veure's tan lleugers, encara es va encendre més el ball. A cada nou bot que feien, els balladors pujaven i pujaven enlaire.